Üslûb Meselesi

İslamiyet, karşıt din, fikir ve ideolojiyi savunanlarla mücadeleyi emreder. Ulema “Ey peygamber! Kâfirlere ve münafıklara karşı cihad et ve onlara karşı çetin ol. Onların varacakları yer cehennemdir. Orası ne kötü bir varış yeridir!”[1] şeklindeki ayetin akide bozukluğuna muttali olunan kişi hakkında da geçerli olacağı ve ona da mümkün olduğunca ayette bahsi geçen çetinliğin uygulanması gerektiğini beyan eder.[2] Aynı şekilde İslam âlimleri اَلْجِهَادُ بِالْحِجَاجِ اَعْظَمُ اَثَرًا مِنَ الْجِهَادِ بِالنِّضَالِ diyerek delillerle yapılan cihadın tesir anlamında oklarla yapılan mücahededen daha büyük olduğunu söylemişlerdir.[3]

Kuşku yok ki bu mücadele belli bir üslup çerçevesinde cereyan etmelidir. Zira Kur’an, ehl-i kitapla girişilmesi gereken mücadelede “billetî hiye ahsen/en güzel olan”[4] düstüru emir buyurmuştur. Ne var ki bu en güzel olan üslubun ne olduğunu belirlemek için bir takım naslardan yardım almak gerekmektedir. Ayette geçen “en güzel” ifadesi en yumuşak manasında mı anlaşılmalıdır? İşte meselenin şayan-ı merak olan noktası tam da burasıdır.

Ehl-i bidatın hayatımız kadar değer ifade eden hassas mevzulara pervasız bir saldırı tavrı sergilemesini görmeksizin beri yanda müdafaa mevziindeki insanların bir takım sert tutumlarını eleştirmek lüzumsuz bir çelebilikten gayrı bir anlam taşımayacaktır. Çünkü duyanlarca sert olarak telakki edilecek ifadeler ya bir hamiyyet gereği sadır olan tepkiler ya da bir şeyin şenaatini daha iyi ifade etme adına telaffuz edilen ikazlardır.

Söz gelimi ehl-i kitapla “en güzel biçimde mücadele edilmesini” emir buyuran Cenab-ı hak müşriklerle ilgili “neces/pislik” ifadesini kullanmaktadır.[5] Hz. Peygamber (Sallallahu aleyhi ve sellem) secdede dirseklerin yere konularak yayılmaması gerektiğini ifade buyururken “Sizden biriniz secde ettiğinde ellerini köpeğin yayması gibi yaymasın” buyurmaktadır.[6] Öte yandan ırkçılığı zemmetme babında “Kim cahiliyye övünmesiyle övünürse ona babasınınkini ısırtın ve kinaye yapmayın”[7] buyurması da aynı şekilde bir işin şenaatini anlatma noktasında bazı ifadelerin kullanılabileceğini göstermektedir.

Ayrıca ilmin ehil olmayan kişilere öğretilmesini “mücevheri domuzların boynuna asmaya” benzeten Hz. Peygamber[8] (Sallallahu aleyhi ve sellem) bu ifadeleriyle de mezmum bir şeyin tasvirinin onu en çirkin şekilde tavsif etmekle meydana gelebileceğini ortaya koymaktadır.

Hudeybiye musalahasında Mekke müşriklerini temsilen gelen **Urve b. Mes’ud**’un Allah Resulü (Sallallahu aleyhi ve sellem)’ne etrafında bulunan sahabe topluluğu için “Senin yanında her an seni bırakıp dağılabilecek, derme çatma bir kalabalık görüyorum” demesi üzerine **Hz. Ebubekir (Radıyallahu anh)**’in cevaben “Sen Lât’ın bilmem nesini emmeye bak! Biz miymişiz onu bırakıp kaçacak olan” demesi[9] İslam’a ve Müslümanlara yönelen istihzâi nazar karşısında gayret-i imaniye gereği yürekten dile dökülen anî ret cümlelerinin tezahürlerinden biridir sadece…

Sözün sonunda kelamı hayatını ehl-i bidatle mücadele ile geçiren Muhakkik âlim **Muhammed Zahid el-Kevserî**'ye bırakalım. Şöyle diyor Kevserî; "İfsat uğruna çalıştıkları ve (ümmeti) aldattıkları zahir olup kendilerine karşı getirilen delil karşısında inat ettikleri açığa çıktıktan sonra bidat ehline karşı hala yumuşak bir üslup sergilemek hamiyet sahibi olan ve dinin harimini muhafaza eden ilim ehlinin yapabileceği bir şey değildir. Mücerred tarih işi başka, hakikat bekçiliği başka bir iştir."[10]

---

[1] Tevbe, 73

[2] Abdullah en-Nesefî, Medâriku't-Tenzîl, Daru İbn Kesir, Dımeşk, Beyrut, 2013, B.VI, I/694

[3] Nesefî, a.g.e., I/717

[4] Ankebut, 46

[5] Tevbe, 28

[6] Ebu Davud, Kitabu's-salat, No: 901, Tirmizi, Ebvâbu's-salat, No: 275, Nesai, Sıfatu's-salat, No: 1103, Ahmed b. Hanbel, Müsned, No: 14005, İbn Mace, Kitabu İkâmeti's-salat, No: 891, İbn Hibban, Sahih, Kitabu's-salat, No: 653, Beyhaki, es-Sünenu'l-kübrâ, No: 2808

[7] Nesaî, es-Sünenu'l-kübrâ, No: 8864, Ayrıca bkz. Ahmed b. Hanbel, Müsned, No: 21274, Tahavî, Şerhu müşkili'l-âsâr, No: 2704

[8] Ebu Ya'lâ el-Halîlî, el-İrşâd fî ma'rifeti ulûmi'l-hadîs, I/139, No: 118, Hatib el-Bağdâdî, Târîhu Bağdâd, X/477, No: 3147

[9] Muhammed Said Ramazan el-Bûtî, Fıkhu's-sîreti'n-nebeviyye, Daru's-selâm, Kahire, 2012, B. XXIII, s. 231

[10] Muhammed Zahid el-Kevserî, et-Tabsîr fi'd-dîn takdimesi, (Mukaddimâtu'l-İmami'l-Kevserî içerisinde) Daru's-selam, Kahire, 2012, B.I, s. 119